

Beslissing van 20 maart 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klagster,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven (onder meer) kapelaan te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 21 oktober 2011. Op 4 januari 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Hoofd Bureau Officialaat Bisdom Utrecht.

Op 5 maart 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met haar dochter [naam] en haar broer, [naam]. Zij heeft haar standpunt toegelicht. Zij werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Bomers voornoemd.

Namens het Bisdom is verschenen [naam] voornoemd.

2. De klacht

2.1. Klagster is opgegroeid in [plaats]. Het gezin behoorde tot de [naam]parochie. Klagster ging naar de [naam] school. Het gebouw van die school was verbonden aan dat van de parochiekerk. Pastoor van de parochie was pastoor [naam]. Aangeklaagde was kapelaan aldaar.

Aangeklaagde kwam geregeld op het schoolplein. Hij legde daar contact met klagster. Hij gaf klagster het gevoel dat ze speciaal was, legde vaak zijn hand in haar nek. Klagster mocht ook het hondje van aangeklaagde uitlaten, hetgeen zij als een eer beschouwde. Klagster ervoer het contact met aangeklaagde al snel als onplezierig.

Klagster ging op woensdagmiddag voor handenarbeid naar de [naam]club. Die werd geleid door een mevrouw. Aangeklaagde kwam in de loop van de les binnen. De mevrouw die de lessen gaf, moest aan het einde ervan eerder weg om de bus te halen. Aangeklaagde bleef met

klaagster alleen achter, zogenaamd om op te ruimen. Klaagster moest bij aangeklaagde op schoot, op zijn penis, gaan zitten. Aangeklaagde kreeg een erectie en betastte klaagster onder haar rokje. Dit gebeurde nadien vele woensdagen. Klaagster werd ook gedwongen tot het oraal bevredigen van aangeklaagde. Zij is ook vele malen verkracht. Klaagster was toen twaalf à dertien jaar oud.

Klaagster werd, door de letterlijke en figuurlijke verbondenheid van de school en de kerk, voortdurend met aangeklaagde geconfronteerd. Zij kon niet aan hem ontsnappen.

Klaagster moest ook biechten bij aangeklaagde. Op enig moment vroeg deze in de biechtstoel of klaagster zijn penis mooi vond en of zij die van haar vader weleens had gezien.

Klaagster heeft haar ouders nooit durven vertellen over het misbruik. Haar vader had een opvliegend karakter en zij had het gevoel dat hij een ongeluk zou begaan als hij van het misbruik zou weten.

2.2. In 1965 en 1966 kreeg klaagster psychische klachten. Zij belandde in een isoleercel en werd 'platgespoten'. Dat bracht haar even rust. Klaagster heeft een tijdlang veel slaaptabletten gebruikt. Zij heeft geleden aan hormonale stoornissen, waardoor zij last had van labiliteit. Zij had woedeaanvallen en aanvallen van migraine.

De broer van klaagster trouwde in de kerk waar het misbruik heeft plaatsgevonden. Dat was voor klaagster een groot drama.

Klaagster is gescheiden van haar eerste echtgenoot. Dat kwam onder meer omdat zij niet goed in staat was een seksuele relatie met hem aan te gaan. Wel heeft zij drie kinderen uit dat huwelijk. Een tijdlang woonde ze in [land]. Klaagster is hertrouwd, ook dat huwelijk is gestrand. Thans is klaagster gelukkig getrouwd. Zij blokkeert wel bij het denken aan seksualiteit. Ze gebruikt echter geen medicijnen meer.

Klaagster kampt met gevoelens van verdriet en onmacht. Zij vraagt zich wie ze zou zijn geworden zonder het misbruik.

Begin jaren negentig is klaagster voor het eerst aan vriendinnen gaan vertellen over het misbruik.

2.3. Klaagster vraagt erkenning en excuses voor het leed dat haar is aangedaan, hoewel die nimmer de grote, diepe wonden kunnen wegnemen die het misbruik bij haar hebben achtergelaten.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam] heeft in zijn reactie namens de Bisschop van Utrecht gesteld hij geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

Het Bisdom stelt dat iedere vorm van seksueel misbruik uitermate verwerpelijk is en zeker binnen de Kerk, die een voorbeeldfunctie heeft, niet mag voorkomen.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klaagster aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klaagster schetst hebben plaatsgevonden.

Het gaat om stelselmatig seksueel misbruik van klaagster, die toen twaalf à dertien jaar oud was, gedurende twee jaar. Klaagster is gedwongen tot orale bevrediging en zij is verkracht. Dit gebeurde vele malen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klaagster haar verhaal heeft verteld. Daarnaast ondersteunt de verklaring van [naam] de klacht. [Naam] beschrijft dat hij door aangeklaagde bij de biecht is bevraagd over seksuele onderwerpen. Die seksuele toenadering geldt als misbruik als bedoeld in artikel 2.1 van de Procedure en komt overeen met hetgeen klaagster heeft gesteld over het biechten bij aangeklaagde. Voorts wordt een deel van de klacht ondersteund door het verhaal van de broer van klaagster, die stelt dat aangeklaagde een keer 's avonds aan de deur is gekomen om klaagster op te halen om het hondje van aangeklaagde te zoeken.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klaagster was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf à dertien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klaagster is aangedaan. Het Bisdom heeft daartoe een eerste stap gedaan door in zijn schriftelijke reactie en ter zitting het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Utrecht de klacht gegrond te verklaren en al hetgeen te doen, in vorenomschreven zin, om tot vermindering van het leed van klaagster te komen.

Dit advies is vastgesteld op 20 maart 2012 door mr. P.A.M. Hendriks, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en W.M. Veltman-Breddels, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van Utrecht en aan klaagster verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klaagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.